

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 50.

Luni, 9. Decembrie

1846.

КЪВЪНТ ШКОЛАСТИКЪ,

зис дн 29. Iunie 1846 къ прілеціѣл дп-пърциреї претіілор дп шкоала централъ дп Країова, де инспекторъ шкоалеї

I. Maiorескъ.

(Ърмаре.)

Дар лимбиле класиче веки съот неапърате тѣпърѣлѣ пептръ о маї армоникъ ши маї солидъ десволтаре а пѣтерилор миндеї лѣї.

Дпсаши патѣра чеаркъ пѣтериле миндеї прѣкълѣ маї дптъѣ дп лимбъ: аста о двагъ прѣкъл маї дптъѣ де тоате ши прїн ачеаста есе дп лѣме ка от. Де аїчї вїне къ ши λογος ла гречї ши къвнтѣ ла ромѣнї дпсемнеазъ пѣ пѣтаї ворѣ дп дпделесѣла пропрїѣ, чї ши мїнтеа, радїѣнеа, орї резонѣл. Аша дар дпсаши патѣра аратъ къ стѣдїѣл лимбилор ка зп мїжлок де а десѣлї пѣтериле миндеї, ка о лодїкъ практикъ, есте адеѣвѣратѣл стѣдїѣ, къ каре зрмеазъ а се окѣпа тїнепїмеа. Прїн стѣдїѣл граматїчеї, формеле гѣндѣлѣ, каре дп орї че от че ворѣще о лимбъ сънг дпкъ дпѣлѣлїте, — дпкъ механїче се мїшкъ оаре кѣт, се десѣлѣ шѣрѣ ши вїн ла къпїдїїнѣ. Дптрѣѣчїѣнеа есте пѣтаї, каре лимбъ ва фї дп старе

de a дешента маї кърѣнд пѣтериле миндеї ши д' але десѣлї? Лїмба націоналѣ, орї лїмба стрейнѣ? — Кѣт пептръ лїмба націоналѣ. еа негрешїт ва фї totdeauna темеїѣл пе каре се ва аштерне орї че дпѣѣдѣтѣрѣ: пептръ-къ дп еа ка дптр'о лимбъ къпоскътѣ тѣпърѣлѣ, зрмеазъ а се еспїка тоате кѣте і се пропѣо. Есте дпсѣ о регѣл патѣралѣ, адеверїтѣ прїн тѣлте черкѣрї, а пѣши къ тѣпърѣл дела челе дпн афарѣ ла челе дпн лѣзотѣрѣ. Акѣт лїмба націоналѣ есте къпоскътѣ орї кърѣї тѣпѣр механїче, — есте — ка съ зїчет ашеа дпкърпатѣ дп сѣфлетѣл лѣї, есте зп че дпн лѣзотѣрѣ, — зп че сѣѣїектїѣ. Пептръ ачеаа тѣпърѣл пѣ се поате деслїпї къ мїнтеа де ачест механїсм ка съ се рїдїче песте ел ши сѣл пѣїѣ сѣѣ прїѣїнда миндеї сале. Лѣї і се тот паре къ дпѣѣдѣтѣ чеаа че шїе, прїн зрмаре зп че де прїсос. Еѣ ворѣеск ка зпѣл че ѣѣѣ ачеаста дп фантѣ. — Дар о лимбъ стрейнѣ се дпфѣдїїшеазъ тѣпърѣлѣ ка зп че дпн афарѣ ши сѣпѣс прїѣїндеї лѣї, ка зп че обїектїѣ. Ачеаста траѣе ши леагъ аколо тоатѣ а лѣї ѣѣгаре де сѣатѣ, дештеаптѣ дптрѣѣсѣл пѣтаї декѣт жѣдекаѣа, каре се веде дп порпїреа де а фаче алтѣраре дптрѣ лїмба стрейнѣ ши а са. Кѣ ачеаста

тѣхъ рѣлъ вѣне дѣи скврт ла о маі дреаптъ кѣпоштѣнѣ а лимбѣі самѣ. Де ачеа тоѣі вѣрваѣіі де шкоамъ пропѣи пентрѣ стѣдіѣл грамаѣічеі тоѣдеаѣна о лимбѣ стреіѣнѣ, фѣреѣе есплѣкатѣ дѣи лимба чеа кѣпоскѣтѣ.

Акѣи вѣне съ рѣспѣндем: дакъ лимбѣіе челе нѣъ сѣнт дѣи старе де а да тѣхъ пѣрѣлѣі о кѣлтѣрѣ армонікѣ, солідѣ, сіѣгѣрѣ шѣ пеатѣрнатѣ ка лимбѣіе челе веѣі? Ла ачеаста рѣспѣндем кѣ нѣ. Лимбѣіе челе нѣъ ворѣінд песте тот сѣнт кѣ тѣлт маі сѣраче декѣт лимбѣіе челе веѣі. Еле сѣнт маі сѣраче атѣт дѣи армоніка шѣ лоѣіка десволтаре а кѣвінтелор дѣи рѣдѣчіпѣіе лор, кѣт шѣ дѣи кѣлтѣра формелор. Еле нѣаѣ пѣтѣт ажѣоѣе ла ачел дѣпалт град де кѣлтѣрѣ, ла каре аѣ ажѣос еленіка шѣ латѣна. Дѣнтре лимбѣіе челе нѣъ маі кѣлтѣivate есте сіѣгѣрѣ лимба ѣертанѣ, кареа се апропѣіе де лимба еленікѣ кѣт пентрѣ ѣарѣл де а компѣне дѣи маі тѣлте кѣвінте ѣпѣл шѣі де а се десволта неконтеніт. Тот еі се кѣвіне лавѣа, кѣ чеі маі тѣлѣі термінѣі де ѣіінде іа формат дѣи сіѣнѣл сѣѣ шѣі пѣтѣа сѣ форматѣе пе тоѣі: прѣіп ѣртаре ѣа сѣа кѣлтѣivat маі пеатѣрнат. Дар шѣі лимба ачеаста нѣ есте нѣічѣі пе департе сопорѣ ка челе веѣі, нѣічѣі претѣтіндеѣа ѣніформѣт дѣи дѣдѣчереа кѣвінтелор дѣи рѣдѣчіпѣі, апоі е шѣі сѣракѣ де форме. — Че сѣ атѣнде де лимбѣіе romane, italiana, franceza, spaniola кѣ портѣгала, romѣна шѣі valenziana дѣи Елвеѣіа, ачесте сѣнт тоате сѣраче де форме шѣі де кѣвінте компѣсе. Лимбѣіе ачестѣа прѣівѣнд дѣи латѣна пе тѣта лор, маі тѣлт маі пѣдѣіп тоате аѣ лѣат кѣвінте de-a-gata дѣи ѣа шѣі аѣ лѣсат пе лѣкрате рѣдѣчіпѣіе попѣларе. Де аічѣі а ѣрнат десармоніеа дѣнтре кѣвінтеле депѣ-

ivate шѣі дѣнтре рѣдѣчіпѣі. Чеа маі кѣлтѣivate дѣнтре ачесте лимбѣі, franceza, есте чеа маі пѣлоѣікѣ. Дѣпѣ че ачѣастѣ лимбѣ есте маі сѣракѣ де форме декѣт italiana, шѣі дѣкѣ шѣі маі сѣракѣ декѣт а поастрѣ, апоі дѣи формѣтѣра кѣвінтелор дѣи рѣдѣчіпѣі нѣ есте маі нѣічѣі о сіѣстемѣ, маі нѣічѣі ѣп шѣірѣ лоѣік. Че armonie есте дѣнтре scolaristique шѣі école, дѣнтре episcopal episcopar шѣі eveque, дѣнтре local шѣі lieu, legal шѣі loi, дѣнтре tacite шѣі taie шѣі алтеле пѣпѣтѣратѣ? Че грѣстѣдѣі аре тѣхъ рѣлѣ вѣрѣнд сѣ деѣіѣт дѣи ачѣастѣ лимбѣ ла рѣдѣчіпѣіа кѣвінтелор! Че лоѣікѣіе ва дѣпѣѣа ел дѣнтрѣ о астѣел де лимбѣ? —

Кѣлтѣиваторііі лимбѣіе franceze лѣсѣнд пѣлѣкрате рѣдѣчіпѣіе, каре дѣи дѣкѣрѣл тѣмпѣлѣі сѣаѣ скѣіпват, аѣ лѣат кѣ карѣл кѣвінте дѣи латѣна, фѣрѣ де але да дѣпѣ а палѣѣіеа лимбѣіе попѣларе, каре сѣа формат пеатѣрнатѣ де латѣна. Еі аѣ тѣіат номѣл де лѣогѣ рѣдѣчіпѣі, нѣаѣ маі лѣсат ка рѣдѣчіпѣіе се деа дѣи сіѣне ратѣрѣі, чѣі песте рѣдѣчіпѣіі аѣ кѣрат трѣпѣі шѣі ратѣрѣі стреіпѣіе фѣрѣ але алѣі кѣ рѣдѣчіпѣіе. Пентрѣ ачѣеа лимба francezѣ нѣ маі нѣѣте мерѣе дѣпѣіnte; ѣа есте — зѣкѣнд ашеа — де вѣіѣт дѣпѣісѣ. Де аічѣі вѣне ачѣеа таре тѣлѣіме де фрасе дѣи лимба francezѣ, кѣчѣі пѣпѣтѣнд пѣшѣі скрѣіторѣл кѣ лимба дѣпѣіnte, се веде стрѣмторат а сѣчѣі шѣі а рѣсѣчѣі тот ачеле фрасе ка сѣ ле деа чеѣа пѣѣтате. Шѣі дѣи челелалте лимбѣі romane се вѣд пѣармоніі де ачесте, дѣпѣт маі пѣдѣіе, маі пѣдѣіп дѣпсѣмпѣтѣоаре шѣі нѣ ашеа гроасе. Дѣи контра че тѣлѣіме шѣі варіетате де форме аѣ грѣчѣіі шѣі латѣніі! Че дѣндеѣтѣнатѣіче сѣнт ачесте лимбѣі маі вѣртѣс еленіка! Че шѣірѣ лоѣік дѣи формѣчѣіпѣіеа кѣ-

вѣтелор дѣн рѣдѣніѣмъ дѣ ачесте дѣмъ лѣмѣ,
маѣ вѣртосъ дѣ латѣна, тѣде дѣ пѣнтѣл а-
честа се веде о зрѣаре кѣар математикѣмъ!

Есте интересантъ черчетареа де тѣде
вѣне ачѣаста, кѣ лѣмѣмѣ челе нѣмъ дѣтрѣо
кѣлтѣрѣ атѣт де тѣре шѣ промѣдѣтѣ сѣнт
аша де жос пе лѣнгъ лѣмѣмѣ челе веки?
Фѣлологѣи сокотеск кѣ ачѣаста ар венѣ де-
ла деосевѣреа пѣнтѣлѣмѣ, дѣн кѣре чеѣ веки
прѣвеаѣ вѣада шѣ дѣн кѣре о прѣвѣмъ поѣ.
Ла чеѣ веки вѣада ачѣаста ера тѣ че по-
сѣтѣвѣ, тѣ че кѣре дѣ сѣне кѣпрѣндеа тотѣл
пѣнтрѣ ом. Де ачѣеа с'аѣ стѣдѣт еѣ а да
тѣтѣлор идеѣмор шѣ тѣтѣлор лѣкѣрѣрѣлор о
формѣ сѣмѣмѣлѣмъ кѣт се пѣтѣа маѣ фрѣ-
тоасѣ шѣ маѣ пѣмѣкѣтѣ. Де аѣчѣ ар венѣ
ачѣа тѣре мѣлѣдѣме шѣ варѣетате де фор-
те дѣ лѣмѣ. Іар ла крѣштѣні, ла карѣи
вѣада ачѣаста есте че пегатѣв, адекѣ
пѣмаѣ тѣ стадѣмъ пѣнтрѣ алта маѣ повѣмъ,
— ла карѣи скопѣл есте а се тѣні кѣ Дѣ-
тѣнезеѣ: ла крѣштѣні зѣк, пѣ се пѣне аша
де мѣлѣт преѣѣ пе форма дѣн афарѣ.

Есте адеврѣрат, кѣ алта аѣ жѣдекат
чеѣ веки десѣре вѣадеѣ шѣ алта жѣдекеѣмъ
поѣ; дар нѣчѣ одатѣ п'ашѣ кѣтеза а еспѣла
пѣмаѣ де аѣчѣ мѣлѣдѣмеа формѣлор дѣ лѣм-
вѣмѣ веки класѣче шѣ пѣдѣчѣтатеа лор дѣ
челе нѣмъ. Еѣ сѣнт де пѣла конѣвѣнс, кѣ
орѣ че лѣмѣмъ че се ворѣеѣче де тѣ поѣл
регѣлат дѣн соѣѣетате шѣ се сѣрѣе, дѣн ка-
пѣталѣлѣ сѣѣ, дѣн фондѣл чѣл арѣ поате сѣ
се десѣмѣлеаскѣ шѣ с' ажѣнгъ ла чѣл маѣ
палт град де кѣлтѣрѣ фрѣрѣ сѣ аѣвѣ неа-
пѣратѣ трѣвѣнѣдѣ де а се дѣтѣрѣмѣтѣ, а-
фарѣ поате пѣмаѣ де нѣче терѣніні техѣнѣчѣ
фоарте ісолѣдѣ. Лѣмѣма маѣгарѣ пе арѣтѣ
астѣзѣ дѣн фаѣтѣ тѣ вѣѣ есеѣмѣлѣ десѣре

ачѣаста, прекеѣмъ дѣн векиме пеа арѣтат лѣмѣма
елеѣнѣкѣмъ.

Мѣе мѣ се парѣ кѣ кѣ кѣт о лѣмѣмъ се
кѣлтѣвѣаѣтѣ лѣсатѣ маѣ мѣлѣт шѣешѣ шѣ кѣр-
сѣлѣмѣ патѣреѣ декѣт стѣдѣлѣмѣ оменѣск, кѣ
атѣт поате ажѣнѣче ла тѣн град маѣ дѣпалт
де кѣлтѣрѣ: кѣчѣ патѣра дѣче тотѣеаѣна
маѣ сѣтѣр де шѣ маѣ тѣрѣзѣ кѣтѣре скоп.
Кѣ кѣт оаменѣи кѣлтѣвѣнд о лѣмѣмъ се вор-
дѣнеа маѣ стрѣнс де патѣрала еѣ десѣволтаре
шѣ вор лѣкѣра фондѣл лѣмѣмѣ дѣпѣ анало-
дѣеа еѣ, кѣ атѣт ва ажѣнѣче ла тѣн град
маѣ дѣпалт лѣмѣма шѣ кѣ атѣт ва фѣ маѣ сѣ-
стематѣкѣмъ шѣ маѣ арѣмонѣкѣмъ. Дѣнсаѣи фаѣпта
ворѣеѣче пѣнтрѣ ачѣаста. Лѣмѣма векиѣ е-
ленѣкѣмъ неавѣнд дѣпѣнтѣеа са врео лѣмѣмъ,
пе кѣреа сѣ о поатѣ лѣа де моделѣ, п'а
імітат декѣт кѣрѣсѣл патѣреѣ самѣ шѣ а а-
жѣнс ла чѣл маѣ палт град де кѣлтѣрѣ.
Дѣпѣ дѣнса пѣмаѣ декѣт лѣмѣма лѣтѣнѣ п'а
ажѣнс пѣлѣ ла ачѣл град де кѣлтѣрѣ, пѣн-
трѣ-кѣ імітѣнд пе чеа еленѣкѣмъ а лѣат мѣлѣт
дѣ а гѣта дѣнтѣрѣдѣса. Асеменѣеа лѣмѣмѣ
ромѣанѣ челе нѣмъ прѣвѣнд дѣ латѣна пе мѣма
лор — кѣ тоате кѣ ачѣаста пѣ есте де
тот адеврѣратѣ — пѣрѣсѣнд фондѣл шѣ а-
пѣлоѣѣа лор, аѣ лѣат дѣн латѣна кѣвѣнте
де а гѣта, шѣ акѣмъ ле ведемъ кѣ мѣлѣт маѣ
жос декѣт лѣмѣма лѣтѣнѣ. Ачѣаста поате
сѣ фѣе де дѣнѣдѣтѣрѣ шѣ ромѣнѣлор.

С'ар пѣтѣ зѣче маѣ мѣлѣтѣ; дар аѣчѣ пе
ажѣнѣче атѣт, кѣ дакѣмъ лѣмѣма есте вѣшт-
тѣлѣтѣл гѣндѣлѣмѣ шѣ формѣле лѣмѣмѣи фор-
мѣле лѣмѣ, лѣмѣмѣ веки класѣче фѣнд дѣн
прѣвѣнѣдѣ ачѣаста кѣлтѣвѣате дѣтрѣтѣн град
маѣ дѣпалт, вор фѣ негрѣшѣт дѣн старѣеа де
а форма пѣтерѣмѣ спѣрѣтѣлѣе але тѣнерѣлор
маѣ вѣне, маѣ фѣлѣтѣрѣт, маѣ арѣмонѣос шѣ
маѣ солід.

Дар че маї къзтъм къвѣнте дп патъра лъкрѣлѣи, кънд еле се вѣд дп фаптъ?

Привѣдї ла тодї чеї маї де фрънте скрїторї, авторї, аї попѣлѣлор челор пої, поедї, історїчї, реторї, фїлософї, дп Італіа, Спанїа, Енглїтера, Франчіа, Цертманїа: каре пѣ с'аѣ формат дѣпъ моделѣа челор веки, — каре дїп еї п'а сѣпт дїп нескърѣвл ісвор ал літератѣреї веки еленїче шї латїне?

Пѣтереа чеа десволтѣтоаре шї форматѣоаре а літѣлор веки класїче есте атѣт де маре, дпкът ведем дп фаптъ, къ дндатъ че къ казѣл Імперїлѣи roman апѣсан а къзѣт стѣдїл класїчїлор веки шї с'а пѣрѣсїт, а зрмат барбарїа шї дптѣперекѣл песте Езропа: оменїтеа каде дп статѣл прѣнчїеї, дп каре о ведем дп ачел період, че се пѣзмеце лѣтеа де мїжлок. Пѣмаї дп Константінопол капїтала Імперїлѣи romano-рѣсѣрїтеанѣ се маї веде о змѣрѣ де стѣдїл літератѣреї веки еленїче. Дїп контра, дндатъ че Петрарка, Бокачїо шї дѣпъ еї алчїї дпчен а скоате дїп пѣл. верїле вїтателор вїбліотечї пе класїчїї гречї шї romanї, се дпчене лѣпта дптре дптѣ. перек шї лѣмїпъ. Дндатъ че літерїле веки елене, фвдїнд дїп рѣсѣрїт де фѣрїа отоманъ гѣсеск адѣпост дп апѣс: зп поѣ соаре дп. чене а'шї рѣспнндї вїнефѣкътоареле сале рaze песте Езропа: попѣлїї се мїшкъ, се дешѣаптѣ ка дїнтр'ѣн сопп, се дпкълзеск ла рazeле лѣмїнеї шї пѣн темелїа кълтѣреї, пе кареа астѣзї о адмїрѣтм шї каре акѣт есте атѣт де попѣларѣ.

Дпсаш проведїнда а алес ачесте дѣлѣ літѣвї дрепт зшїа, прїп каре лѣмїна леѣеї крещїне а рѣсѣрїт оменїтеї. Аддевѣрат фїещекаре літѣвѣ дп тѣна проведїндеї есте

зп мїжлок, прїп каре аддевѣрѣл се дескопепере омѣлї. Фоста літѣва еврееаскъ мїжлокѣл, прїп каре с'а дескоперїт ачестѣ попѣл шї с'а цїнѣт кредїнда дптр'ѣн Дѣтпезеѣ адевѣрат. Ажѣнс-а ачестѣ літѣвѣ дп челе V. кърцї але лѣї Моїсї, дп картѣа лѣї Іов шї дп псалтїї лѣї David ла чел маї маре град ал кълтѣреї сале. Дар че есте ачестѣ літѣвѣ алѣтѣратѣ пѣмаї пе лѣогъ зпа дїп челе нѣбъ? Еа къ Макавейї дпшї дпкїде тѣрцїїнта са пѣтере шї адевѣрѣрїле вѣпрїнсе дп трѣнса се дпѣбракъ пѣмаї дѣкът дп вестмѣнтелїнеск. Векиѣл testament се традѣсе дпїнїте де Хрїстос, сѣвт Птолемеї, дп літѣва греакъ. — Се івеште тѣнтѣитор лѣмеї пе пѣтѣнт. Ел, дѣпъ кът се крѣде, а ворѣїт дп літѣва сїрїанъ, тот літѣвѣ семїтїкъ сорѣ къ еврееаска. Дар апостолїї лѣї, спѣл лѣмеї шї скрїѣ адевѣрѣл дп літѣва еленеаскъ. Кѣтре фръдїїле — къчї дпкъ пѣ се пот пѣмї кїар вїсерїчї — кътре фръдїїле дїп політїїле грече шї кътре зпа дїп Рома дпдрептѣазѣ Павел апостолѣл скрїсорїле сале. Адевѣрат авем о скрїсоаре шї кътре Іудеї: дар пої шїм, къ пѣпъ дѣпъ рїсїпїреа Іерѣсалимѣлѣи крещїнїстѣл пѣ с'а пѣтѣт дпфїце вїсе дп Іудеа, шї ачестѣ скрїсоаре а лѣї Павел, пѣ къпрїнде атѣт адевѣрѣрї крещїне, кът аратѣ еврейлор къ змѣра леѣеї а трѣкът шїї кїамъ ла поа лѣмїпъ. Пѣрїндїї вїсерїчїеї, зрмѣторїї апостолїлор, скрїѣ дп літѣва еленїкъ шї дп літѣва латїнъ. Зп імператор roman рїдїкъ крещїнїстѣл пе тронѣл чеї се къвїне шї'л фаче съ трїѣмѣзе. Пѣпъ дп тїмѣврїле челе маї нѣбъ, domнїеа літѣва латїнъ пѣ пѣмаї дп школї шї дп кърцїїле дпвѣцадїлор, чї шї дп кабинетеле прїндї-

лор. Да ачеастъ лимбъ, да лимба пентр-
ритоареі Romei, с'а едвкат Европа тоатъ.

Аша Domnii mei! лимбиле веки класиче
еленика ши латина азъ таре пѣтере десвол-
тѣтоаре ши формѣтоаре. Din пѣтереа сти-
лѣлѣ ши din тоатъ тѣестрия де а дѣфѣ-
диша идеиле, се кѣноаще деосевиреа дотре
отѣл формат prin стѣдил лимбилор веки
класиче ши дотре чел кѣлгиват пѣмаі prin
лимбиле челе нѣбъ. Орі кѣт съ фие лимба
ачестѣи din зрмъ де кѣратъ, плѣкѣтъ, ат-
трѣгѣтоаре, — орі кѣт де таре дѣндемъ-
пѣтатеа лѣи: ел пѣ се ва апропиеа ниѣи о-
датъ де ачеа вирѣте, де ачеа енерѣие, че
карактеризазъ лимба ши стилѣл класичилор
латини. Пентрѣ че ачеи тарі ораторі аі зиле-
лор поастре, да Енглѣтера ши да Франца
кѣвѣпѣтѣнд скѣтѣрѣ, кѣтрѣмѣрѣ електриза-
зъ, фертекъ ши рѣпеск дѣпъ сине иимиле
аскѣлтѣторилор? Пентрѣ-кѣ тоѣи ачестѣи
с'азъ формат принтрѣво стѣдѣи маі дѣделѣп-
гат да литератѣра класикъ веке. Маі вѣр-
тос ла енглези есте пар оратор дотре чеі
маі де фрѣнте, каре съ п'аивъ тотдеазна
гата кѣте о дѣзинъ де читате din класичѣи
чеі веки, кѣ каре дѣши пресарѣ кѣвинтеле
лор.

(Ва зрѣма.)

А ф о р и с т и ,

с а ѣ

регѣле практиче пентрѣ пѣстрареа съпѣ-
тѣдѣи ши а вѣдѣи кѣлесе din чеі маі ре-
пѣмѣдѣи medici.

1. Дѣпъ кѣрѣл де акѣм а лѣтеі ни-
мѣк пѣ се кѣлтѣиеще маі некѣвинѣиос ши
вѣгѣндѣт декѣт съпѣтатеа. Чеі маі тѣлѣдѣи
оаменѣи шѣи кѣнд съпѣт волпавѣи, іар пѣ кѣнд

съпѣт съпѣтоши. Ши тотѣши есте маі зѣ-
шор а пѣстра декѣт а довѣндѣ іарѣши съ-
пѣтатеа, маі зѣшор а дѣтѣмпѣиоа декѣт а
виндека воалеле.

2. Кѣ кѣт трѣиеще отѣл маі кѣредин-
ѣиос патѣреі ши леѣилор еі, кѣ атѣт вѣе-
цѣеще маі лѣог, кѣ кѣт се департъ дела
ачестеа, кѣ атѣта маі пѣдѣи.

3. Че се атинѣе де съпѣтате, ачестѣа
есте да копѣлѣрѣе маі виоане, ши копѣлѣл
о сѣмте маі виѣ, ва ам пѣтеа зѣче маі фе-
рѣѣт, кѣчѣ фиещекаре период ал вѣедѣи аре
а са осевѣит спѣдѣе де съпѣтате. Кѣ а-
тѣта дѣпсъ е маі де лѣпсъ о стрѣпѣсъ прѣ-
вѣегере, ка ачестѣа фрѣвоасъ сѣмѣдѣѣѣне
съ пѣ се ватѣме. Ниѣи съ лѣсъм din ве-
дере, кѣткъ копѣи да прѣвинѣа вѣрѣстеі лор
съпѣт ла деосевѣте воале съпѣши, адекъ ла
воалеле десволтѣрѣи.

4. Ши съпѣтатеа жѣниѣе аре ал съѣ
пропрѣѣ карактер, ел есте депѣина сѣмѣдѣ-
ѣѣне а пѣтерѣлор, че лѣпсеѣе кѣ тотѣл
копѣлѣрѣеі. Ниѣик пѣ дѣпѣнтъ ачестѣа сѣм-
ѣдѣѣѣне де съпѣтате маі таре ка депрѣнде-
реа пѣтерѣлор, кѣрѣа е ши предатъ жѣниѣа
кѣ тот сѣфлетѣл; еа дѣпсъ се фаче аде-
сеорѣи прѣмежѣдиоасъ пентрѣ дѣспосѣдѣи ла
воале де пѣпт, че есте овѣѣпѣѣтѣ ачестѣеі
вѣрѣсте; да вѣрѣста маі коапѣт преѣкѣм-
пѣнеѣе вѣрѣтоаса ши дѣѣтоареа пѣтере а
вѣедѣи, спре а кѣреі дѣнере се чер маі во-
гате мѣжлоаче хрѣпѣтоаре ши о съпѣтоасъ
пѣтере мѣстѣѣтоаре. Ши аша ам пѣтеа
прѣмѣи пѣрѣреа веке, кѣткъ адекъ копѣи азъ
маі тѣлѣт дѣкѣлѣнаре спре воале де кап,
жѣниѣе спре воале де пѣпт ши вѣрѣста маі
коапѣт спре воале де фоале; дрепт ачѣа
дѣетѣѣка вѣрѣстелор трѣвѣе дѣпъ ачѣа
дѣдрѣпѣтатъ.

5. Храпа есте, каре дупакъ челе динъти лакръти, не каре ни ле стоарче а поастръ пащере, ши пълъ кънд се дотоарче дпкъ о роатъ дп машинъ, ачеаа тревзе тълпатъ ши пълстратъ прин храпъ. Органистмъ тревълви постръ, акърви коардъ де къпетение стъ дп некърмата репоире а пълрцилор ши депъртаре ачелви че е петревниъ, дпчеатъ де лок, към пъл аре де плевкране материи дестъле, астфелив плекъм ши лампа се стълоче дакъ дп траци олевъ. Натъра аъ дпгривит пентръ пои дп привица ачеаста къ о храпъ вълъ, ши де вом приви, кът де фелитрит ши вогат не дъ еа але еи даръри, ори внде не дптоарчет, а тълчеа не принде о минъне къ че пълдътоаре таривимитате се фаче ачеаста дпгривире.

6. Дп дъриме де порд отъл чере маи тълтъ храпъ декът дп климеле калде, дпсъ ачеаа дп ши тревзе, пентркъ десволтареа фривълви чере о реакцие маи пълтерникъ спре цинереа тревълви, кареа се кондиционеазъ прин мишлоаче хрпнитоаре.

7. Липса хрании ши апетитъла есте дп клима поастръ iarна ши примълвара маи таре, декът тоатпа ши вара.

8. Гълстареа аерълви кърат де тоате зилеле есте тп мишлок маи потривит спре цинереа съпътъдii. Ачеастъ гълстаре дп тълреще пълтълви ши аре о хотържтъ инфлзидъ спре къръдиреа ши дпвтериреа същелви, ка а вълви маи апроане ши проприв ивор де виацъ.

9. Отъл аре а гълста аеръл кърат дп кът ши де къте ори поате дп каса лви, ла лъркъ лви, ши кънд доарте аре съ дпгриваскъ ка аеръл чела дппрестъръ съ фие кът се поате маи кърат.

10. Аеръл есте маи кърат ла иворъл съъ, адекъ дп къмпии, дп атмосфера. Нои цим къмкъ атмосфера пъл е дп тот локъл асемеенеа, дпсъ еа тотъши ретъле иворъл челви маи кърат аер.

11. Дптръ тот есте маи вине а се деда къ фривъл декът къ кълдъра, къчи аша скълпъм маи вшор де о причипъ реа а вълелор, адекъ де речеалъ.

12. Есте лъркъ фортестрикълчios, ва свът зпеле кондиции ши оторжторив а скимба де одатъ кълдъра къ фривъл, саъ фривъл къ кълдъра. Пневмонии, гълтраие, вълрърри де съпце ши ревматистми поате фи вртареа лви.

13. Дп виа дплълндаре а органикълви механисма пъл поате дпчета пичи о роатъ дп мишкареа са, фъръ съ се дппърдаскъ ачеастъ дпчетаре ши челоралалте.

14. Дълъ о речеалъ де кареа пъл не ам пълтът фери дпдатъ че симдиим съпътатеа вълтъматъ, кареа се аратъ принтръ дпгрешпаре а тълдълърилор, а тълчеа де лок авем съ къвтъм, ка апълсата авъриме iarъш съ вилъ ла локъл съъ. Ачеаста се фаче маи вине прин тп филицеан де теиъ, саъ прин о ваие калдъ ши дпкълзиреа ащерпътълви. Ачеи омені карии асълдъ ла пичиоаре, аъ се дпгриваскъ ка сълдоареа ачеаста прин къръдене потривитъ съ се ципъ дп стълъ съъ.

15. Кълтъриреа гърей дълъ тълкаре къ апъ рече, цине цинцииле ши динди дп старе вълъ ши прин ачеаста не пълзим ши де дърери де динди.

16. Скалда есте фъръ пичи о дпдоиалъ тп мишлок де къпетение ка съ дълъ пелеи пердъта са тревпичие; дпвиетоареа ши дпвълртошълтореа пълтере а апеи речи пъл лъ-

кръ пѣтаї аспра тѣшкілор, чї шї аспра тѣшкѣлоаселор пѣї а дѣлѣнтрѣрілор шї есте вѣ мїжлок де кѣпетеніе аспра дѣчепѣтоареї слѣвїчїзнї де тѣшкї шї певре.

17. Мїшкареа есте пѣлсѣл де вїадѣ вѣнверсал дѣ патѣрѣ.

18. Ачеа мїшкаре есте пентрѣ орї чїне маї прїпчїоасѣ, кареа емаї потрївїтѣ кѣ іndivїдѣалїтатеа са.

19. Лїпса мїшкѣрїї сѣ іведе ла отѣл каре дѣшї цїне сїмдїчїзна сѣпѣтоасѣ токмаї аша де хотѣрѣт, ка шї ачеа а хранеї.

20. Жокѣл дакѣ е потрївїт есте о мїшкаре каре лѣкрѣ фоарте прїпчїос атѣт аспра трѣпѣлї, кѣт шї а іімеї, ел есте потрївїт патѣреї отѣлї сѣпѣтос, шї асемеа шї дѣ ел фѣндат; пѣтаї сѣ се пѣзеаскѣ тѣсѣра шї скопѣл. Жокѣрїле дѣфѣрїате ар тревѣї атѣт дѣ прївїоца моралїтѣдїї кѣт шї а сѣпѣтѣдїї алѣгате дїп мїжлокѣл оменїреї.

21. Дѣ тот апѣл vedem о тѣлдїме де дѣгрозѣчїзнї а жѣнїлор шї жѣнелор, каре аѣ кѣзѣт жертѣвѣ дѣфѣрїатѣлї жок шї сїмдѣл чел вѣшор ал жѣнїеї тотѣшї нїчї се дѣдрептѣ, нїчї се сперїе.

22. Ачелеа органе, каре се дѣнтревѣе маї тѣлѣт, сѣпт шї маї вѣртоасе, дрепт ачеа орї че орган слаѣ се поате прїпчїосѣ мїшкаре кѣ тотѣл дѣтѣрї.

23. Ла копїї пѣ е нїчї о шкоалѣ маї тревїпчїоасѣ декѣт ачеа а рѣвдѣрїї, кѣчї саѣ тревѣе рѣптѣ дѣ тїпереде воїа, саѣ ла вѣтрѣпедѣ ііма.

24. Аї дѣвѣда кѣ сѣдорї шї сїлїпцѣ сѣ лѣкре, есте капѣл чел маї ѣптеї ал кредерїї.

25. Оаменїї се болѣѣвек шї тор маї тѣлдї де патїма іімеї декѣт де а болелор.

26. Воїа вѣпѣ, атѣсѣрата вѣкѣрїе, пѣдеждеа, ізвїреа шї прїетїнїа дѣпїптеазѣ сѣпѣтатеа шї вїада. Еле грѣвек чїркѣла-реа сѣпѣелѣї, лѣкрѣ прїпчїос аспра тѣтѣрор фѣнкцїлор трѣпѣлї, дѣвїазѣ колореа фѣдїї, саѣ вїоїчїзна окїлѣї, шї тїпѣреск дѣ фацѣ ферїчїтѣл стат ал сѣфлетѣлї.

27. Даѣт аре сѣ рѣтѣпѣ трѣпѣл сѣпѣтос, атѣпчеа тревѣе се фїе ііма сѣпѣтоасѣ. О іімѣт лїпїдїтѣ адѣче фоарте тѣлѣт спре дїпереа сѣпѣтѣдїї шї лѣдїреа вїедїї.

28. Тїмпѣл трече, дѣсѣ фаптеле вѣне се стрѣпѣлѣтѣ дѣтрѣна, шї а лор цѣпѣрї дїп пѣпѣ ла сѣжрїшїтѣл зїлелор. Орї че фапѣтѣ вѣпѣ аре маї тѣлдї де вѣ копїл, аре тѣлдї хѣрѣзїторї, шї ачѣпдїа копїї аѣ іарѣш копїї. Чїне дарѣ пѣ ар вѣреа сѣ фїе вѣп шї татѣ саѣ тѣтѣ ачестор вѣпї копїї, карїї се креск еї дѣсѣшї?

Dr. Vasile.

Лїпса шї оаїа.

Лїпса с'а пѣс ла ворѣѣ кѣ оаїа, каре вѣде сѣ кѣпрїндѣ лок дѣ касѣ. Шї аша лїпса алѣаргѣ рѣпедѣ а апѣка вѣгїл чел дрепт ал касеї, кѣцетѣнд кѣ ачї е чел маї кѣвїпчїос лок пентрѣ дѣпса; дар оаїа дѣтрѣ ачеа а шї фост ашезат ачї телѣл сеѣ, шї с'а кѣлкат пе пѣтѣпт, ка сѣ трѣїаскѣ дѣ паче. Лїпса ка лїпса, тревѣїе сѣ се вазѣ петѣтїденї, дѣчї алѣаргѣ пе гѣт пе нас дѣ вѣгїл стѣпг ал касеї; ѣпсѣ оаїа а авѣт че лѣса шї ачї: грасѣл сеѣ лапте кѣнд а венїт дѣла пѣшїзна. Лїпса алѣаргѣ акѣт дѣ вѣгїл ал треїлеа; дар нїчї ачї пѣ фѣ лок пентрѣ дѣпса: ачї с'а

вѣтъ зѣта, с'а дѣкѣгат лѣтеле шѣ с'а
 фѣкѣт кашѣа пѣпъ еа а фост дѣ пѣшѣне.
 Акѣм пѣагра лѣпѣ се рѣдѣкѣ шѣ порпѣеде
 ла ал патрѣлеа зѣгѣс ал касѣй не маѣ дѣ-
 doindѣсе кѣ ачѣ се ва пѣтеа пѣне перѣшѣ-
 пата; ѣсѣ кѣм с'а дѣшелат, кѣнд оаѣа
 кѣ пѣдѣне ворѣе дѣ дѣ а прѣчене, кѣтѣкѣ
 аколо ѣкѣ де тѣлат шѣ а ашезат дѣнса
 лѣпа са. „Еѣ дарѣ тѣ пѣп дѣ мѣжлокѣа
 ставѣлѣтѣ“, стрѣгѣ лѣпса пѣкѣжѣтѣ. „Ба, пѣчѣ
 ачѣ пѣ е лок пѣптрѣ тѣне; ачѣ се фаче ва-
 лѣга тѣа шѣ се адѣпѣ кѣнд тѣ рѣдѣк дѣп
 локѣа тѣѣ чел вѣтрѣп шѣ тѣ дѣк ла пѣ-
 шѣне,“ рѣспѣнде оаѣа вѣнекѣвѣптата. Акѣм
 лѣпса шѣ аша калѣдѣ фѣнд, ѣкѣ маѣ тѣлат
 кѣлѣзеде, дѣчене а'шѣ тѣшка дѣетеле
 шѣ а кѣзта дѣпрецѣвр вѣѣрѣндѣсе: „О!
 апар шѣ ваѣ мѣе сѣрака де мѣне! Че сѣ маѣ
 фак еѣ тѣкѣлоаса шѣ мѣшаоа? тѣ сѣѣс да-
 рѣ не кѣтѣп, ка мѣмѣнѣ сѣ пѣ тѣ вазѣ,“ ла
 каре оаѣа дѣшѣ дѣкѣе кѣвѣнтѣа зѣкѣнд:

Ѣнде лѣпте дѣп пѣпѣндѣла ал тѣѣ зѣерѣсвораѣе,
 Шѣ стѣпѣтѣпа, зѣтѣа дѣлче, кашѣа, вѣрѣза се
 Ѣнде лѣпамѣ дѣ вѣстѣмѣте шѣ мошѣѣ имѣтѣ дѣ-
 грашѣ,
 Ачѣ пѣгрелеле кѣлѣшѣрѣ але лѣпсѣѣ пѣ нестѣск.

Аша тоатѣ стѣпѣпа де касѣ — асе-
 тѣнеа вѣнефѣкѣтоареѣ оѣ — аре кѣ че'шѣ
 дѣпѣлеа каса, шѣ шѣе Ѣнде, че шѣ кѣм сѣ
 рѣндѣѣаскѣ, аша, кѣт лѣпса пѣ поате пѣчѣ
 не прагѣа касѣѣ сѣ пѣшѣаскѣ. —

В—ѣа. Т—ѣ.

К Ъ Н Т Е К.

Сѣвт ачеастѣ пѣагрѣ стѣпѣкѣ
 Че'шѣ аскѣнде фѣрѣптеа 'н пор
 Мѣ лѣсаѣѣ не мѣне дѣкѣ,
 Ох! лѣсаѣѣтѣ сѣ тор!

Кѣчѣ дѣрѣрѣ консѣтѣтоаре
 Сѣфлетѣа тѣѣ а пѣтрѣне,
 Шѣ ал вѣдѣѣ тѣле соаре,
 Коло 'н чеаѣѣ с'а аскѣне.

Дѣла соарта'м дѣрѣроасѣ
 N'am mѣmѣк а маѣ дорѣ,
 Дѣкѣнд дѣлчеа тѣа фѣрѣтоасѣ
 А 'нчетат а тѣ ѣвѣ.

Сѣвт ачеастѣ пѣагрѣ стѣпѣкѣ
 Че'шѣ аскѣнде фѣрѣптеа 'н пор,
 Мѣ лѣсаѣѣ не мѣне дѣкѣ,
 Ох! лѣсаѣѣтѣ сѣ тор.

D. Bolintineanu.

М о с а и к.

(О ворѣѣ дѣсемплатѣ.) Дѣп а. 1840
 с'а еспрѣмат орѣ чѣне, кѣ кѣ ачѣст ап вор
 дѣчета тоате пѣвѣпѣле, кѣчѣ секолѣа ал
 пѣѣспрезечеле пѣшеде акѣм дѣптрѣ ал
 патрѣзечѣлеа ап ал вѣдѣѣ саѣе. Кѣ ачеа-
 ста ар фѣ акѣм зѣс, кѣтѣкѣ тоатѣ ѣсторѣа
 пѣпѣ 'н зѣоа де астѣзѣ пѣ ар фѣ дѣкѣт пѣ-
 маѣ о пѣвѣпѣе шѣфѣвѣаскѣ де зп фѣл маѣ
 таре; кѣчѣ не кѣм е кѣпоскѣт шѣфавѣѣ авѣа
 дѣ ал патрѣзечѣле ап дѣчен а се дѣде-
 лепѣѣ. —

— Ла Петерсѣзѣрг дѣп 2. Јан. 1840
 прѣнчѣпеле Сѣгѣзѣофф а прѣпѣрат зп стрѣ-
 лѣчѣт валл де маскерѣ, ла каре тоѣѣ шер-
 вѣторѣѣ ка зрѣшѣ-де-гѣадѣ шерѣвѣѣѣ. Пѣѣле
 сѣогѣре аѣ консѣтат апроапе 30,000 рѣвѣле
 де арѣпѣт. Соѣѣетатеа шѣдеа сѣвт дѣфол-
 рѣторѣ помѣ де тѣлѣранчѣѣ (помѣранчѣѣ)
 шѣ се шерѣвѣа кѣ тоате прѣдѣѣселе фѣрѣпте
 де тѣаза-зѣѣ прѣп зрѣшѣ-де-гѣадѣ. О кѣѣе-
 таре фѣрте вѣзаррѣ, каре пѣте кѣ дѣп ка-
 пѣл врезѣвѣ епглѣз се ва фѣ пѣскѣт.

N. В—ѣа, Тѣнкѣ.